

ASSIGNATURES

Disseny i institucions culturals

Les institucions culturals i la gestió de la cultura (de la cultura del disseny o de qualsevol altra forma cultural) tenen una incidència directa en la cultura que es produeix i la que es deixa de produir, en la formació del gust i en la estratificació social. És per això que és important conèixer els processos d'institucionalització de la cultura, així com les formes d'autoritat i de legitimitat que la controlen i fan possible. Entendre qui, com i per què es gestiona la cultura és essencial per a treballar-hi i proposar-hi alternatives.

Aquesta assignatura busca pensar la nostra participació en la gestió de la cultura de forma autocrítica, conscient i arrelada en el seu context, així com dotar de les eines bàsiques per a formar part de projectes culturals de diferents àmbits i característiques. Es proposa una mirada crítica i analítica cap a les institucions culturals, amb un plantejament teoricopràctic que ens permeti posicionar-nos i prendre partit.

L'assignatura pretén obrir un ventall de qüestions que ens permetin repensar críticament les institucions culturals i a la gestió de la cultura partint de classes teòriques, debats i visites a projectes culturals de la ciutat de Barcelona.

OBJECTIUS FORMATIUS

- ✗ Entendre els processos d'institucionalització de la cultura, així com les formes amb les que institucions culturals exerceixen, reproduïxen o subverteixen relacions de poder.
- ✗ Conèixer diferents formes d'entendre la cultura i la seva gestió.
- ✗ Treballar la capacitat crítica envers els projectes de gestió propis i aliens.
- ✗ Conèixer les eines bàsiques per a pensar i dur a terme projectes de gestió cultural i ser capaços d'aplicar-les de forma creativa i crítica.

Codi

105749

Crèdits

6 ECTS

Curs

3

Semestre

2

Matèria

Continguts de l'assignatura

1. Problemàtiques de la gestió de la cultura
 1. El paper de la gestió cultural en la conformació del gust, la distinció social i la identitat col·lectiva.
 2. La institució i els processos d'institucionalització.
 3. L'accés a la gestió de la cultura. Autoritat i legitimitat.
 4. La cultura com a agent gentrificador? Contradiccions, conseqüències i alternatives.
 5. La crítica institucional o donar-li la volta a tot plegat.
2. Formes d'institucionalització de la cultura
 1. Museus i col·leccions. Selecció, acumulació i ideologia.
 2. El discurs patrimonial autoritzat. Usos del passat.
 3. Cultura d'estat, indústries culturals i els béns comuns.
 4. Espais autogestionats, projectes sense espai i gestors no autoritzats.
3. Eines per a la gestió de la cultura
 1. Bones pràctiques professionals.
 2. Formes de finançament.
 3. Formes de vida (i organització).
 4. 3.4. Drets d'autor, propietat intel·lectual i cultura lliure.

Metodologia docent i activitats formatives

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura s'articula al voltant d'activitats dirigides (sessions teòriques, seminaris i grups de discussió, visites a espais i projectes), activitats supervisades (realització d'un projecte de gestió) i activitats autònomes (informes sobre les visites, lectura i preparació de seminaris).

ACTIVITATS FORMATIVES

Activitats dirigides:

Sessions teòriques

Hores: 15%

Competències:CE11,CE12, CE18, CE19, CT17

Seminaris i grup de discussió

Hores: 15 %

Competències: CE19, CT1, CT6, CE11, CE12, CE19

Visites a projectes i espais

Hores: 25%

Competències: CE11, CE12, CE18, CT6, CT19

Activitats supervisades

Realització d'un projecte de gestió en grup

Hores: 15%

Competències: CE11, CE12, CT1, CT6, CT17, CT19

Activitats autònomes

Lectura de bibliografia i preparació dels seminaris

Hores: 20%

Competències: CE11, CE12, CE19, CT1, CT6

Tres propostes d'intervenció crítica/creativa sobre els projectes / espais / organitzacions visitats

Hores: 10 %

Competències: CE11, CE12, CE18, CT1, CT17, CT19

Avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ

Avaluació continuada

L'objectiu de l'avaluació continuada és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo. A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professor, en una prova de síntesi, que permet l'avaluació dels resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

Normativa general d'avaluació

Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0.

Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.

Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professorat, en una prova de síntesi que permeti l'avaluació de resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

Criteris d'avaluació

L'avaluació continuada estarà composta per les següents evidències d'aprenentatge:

- ✗ Conducció d'un seminari en grup (25%)
- ✗ Proposta de recerca i intervenció crítica/creativa sobre un projecte/espai/organització cultural (25%)
- ✗ Elaboració d'un projecte de gestió cultural en grup (25%)
- ✗ Assistència, participació i treball a classe (25%)

Procés de revisió

La revisió es pot sol·licitar al professorat corresponent i es realitzarà durant la setmana indicada al calendari lectiu.

Procés de reavaluació

No es contemplen sistemes de reavaluació en els casos de les pràctiques externes, els TFG, i les assignatures / activitats formatives que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.

Per participar a la reavaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Bibliografia i enllaços web

- ✗ Arregi, J.I. (2011) Chamanes de plástico, colonialismo intelectual y apropiación intelectual entre movimientos de nueva era, en Contribuciones a las Ciencias Sociales, mayo 2011
- ✗ [Álvaro Arbonés \(2018\)¿De qué puñetas hablamos cuando hablamos de apropiación](#)

[cultural? Canino.](#)

- ✕ Berger, P.L., Luckmann, T. (1968) *La construcción social de la realidad*. Buenos Aires: Amorrortu editores.
- ✕ [Bermejo Barrera, J. C. *La ideología del patrimonio y el nacimiento de la historia basura. Xornal da USC*. Universidade de Santiago de Compostela.](#)
- ✕ Bollier (2016) *El ascenso del paradigma de los bienes comunes*. En Hess, Ostrom (eds) (2016) *Los bienes comunes del conocimiento*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- ✕ Bourdieu, P. (1997). La economía de los bienes simbólicos. En *Razones prácticas. Sobre la teoría de la acción* (pp. 159–198). Barcelona: Editorial Anagrama.
- ✕ Bourdieu, P. (1997). Espacio social y espacio simbólico. En *Razones prácticas. Sobre la teoría de la acción* (pp. 11–26). Barcelona: Editorial Anagrama.
- ✕ Bourdieu, P. (2006). *La distinción. Criterio y bases sociales del gusto*. Madrid: Santillana.
- ✕ Butinx, G., & Karp, I. (2006). Tactical Museologies. In I. Karp, C. A. Kratz, L. Szwaja, T. Ybarra-Frausto, G. Butinx, B. Kirshenglatt-Gimblett, & Ci. Rassool (Eds.), *Museum Frictions: Public Cultures/Global Transformations* (pp. 207–218). Durham and London: Duke University Press.
- ✕ Certeau, M. de. (1988). *The Practice of Everyday Life*. Berkeley, Los Angeles and London: University of California Press.
- ✕ CHECA ARTASU, M. (2011) Gentrificación y cultura: algunas reflexiones. *Biblio 3W. Revista Bibliográfica de Geografía y Ciencias Sociales*. [En línea]. Barcelona: Universidad de Barcelona, 15 de marzo de 2011, Vol. XV, nº 914.
- ✕ Corral, Teresa (2018) Disección del machismo en los festivales: así se margina a la mujer en los carteles. Público. <http://www.publico.es/culturas/festivales-musica-diseccion-machismo-festivales-margina-mujer-carteles.html>
- ✕ Delgado, M. (2008) La artistización de las políticas urbanas. El lugar de la cultura en las dinámicas de reapropiación capitalista de la ciudad. *Scripta Nova, Revista electronica de Geografía y ciencias sociales*. Vol XII, n 270 (69), 1 de agosto de 2008.
- ✕ Duncan, C (2006). *Rituales de civilización*. Murcia: Nausícaa.
- ✕ Kratz, C. a. (2011). Rhetorics of value: Constituting worth and meaning through cultural display. *Visual Anthropology Review*, 27(1), 21–48.
- ✕ Karp, I., & Wilson, F. (1993). Constructing the Spectacle of Culture in Museums. *Art Papers*, 17(3).
- ✕ Lowenthal, D. (1998). *The Heritage Crusade and the Spoils of History*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ✕ [Martí Costa, M. \(2012\) *Gentrificació. La Trama Urbana*.](#)
- ✕ MARRERO, I. (2003) ¿Del Manchester catalán al Soho Barcelonés? La renovación del barrio del Poble Nou en Barcelona y la cuestión de la vivienda. *Scripta Nova. Revista electrónica de geografía y ciencias sociales*. Barcelona: Universidad de Barcelona, 1 de agosto de 2003, vol. VII, núm. 146(137).
- ✕ Massó (2016) ¿Giro decolonial en el patrimonio? La liberation heritage route como alternativa poscolonial de activación patrimonial. *Pensamiento*, vol 72, num 274.
- ✕ Oliveras, J (Ed) (2016) *Cultura en tensión. Seis propuestas para reapropiarnos de la cultura*. Barcelona: Rayo Verde, Indigestió.

- ✗ Riaño, P (2019). El empleo cultural: más formado pero más precario. El País
- ✗ Siganevich, P. (2007) "El diseño gráfico en la calle: la revista Hecho en Buenos Aires" en Ledesma, Siganevich, (eds), Piquete de ojo: visualidades de la crisis, Argentina 2001-2003. Buenos Aires: Ediciones FADU / NOBUKO
- ✗ Siganevich, P. (2007) "El diseño gráfico en la calle: la revista Hecho en Buenos Aires" en Ledesma
- ✗ Siganevich, (eds), Piquete de ojo: visualidades de la crisis, Argentina 2001-2003. Buenos Aires: Ediciones FADU / NOBUKO
- ✗ Smith, L. (2006). *Uses of Heritage*. London and New York: Routledge.
- ✗ Spencer, A. (2005). *DIY: The rise of lo-fi culture*. London and New York: Marion Boyars.
- ✗ [Tanya Drakolakis \(2017\) Editorial: ¿Cuenta el sampleo cómo apropiación cultural? Magnetic Magazine.](#)
- ✗ SUB, Societat U de Barcelona (2013) MACBA: La dreta, l'esquerra i els rics.
- ✗ Zafra, Remedios (2017). El sujeto precario. Trabajadores culturales en la era digital. CCCBLab.

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competència

- ✗ **CE11.** Demostrar comprendre el funcionament de l'entorn econòmic, empresarial i institucional en el qual es contracten i desenvolupen professionalment els projectes i les activitats de disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ CE11.6 Identificar els agents socials que participen de la cultura del disseny i definir les seves funcions i la seva interacció en el sistema del disseny.
- CE11.7 Comparar les característiques de diferents cultures del disseny.

Competència

- ✗ CE12. Demostrar conèixer l'entorn institucional i associatiu del món professional del disseny i el paper que juguen les diferents entitats i agents socials.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ CE12.1 Distingir les característiques i funcions de les diferents institucions que configuren la cultura del disseny.
- ✗ CE12.2 Distingir les diferents tradicions en la pedagogia de les arts aplicades i del disseny.
- ✗ CE16. Demostrar entendre i interpretar de manera pertinent i raonada els textos d'història, teoria i crítica del disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ CE16.1 Aplicar críticament els conceptes i mètodes d'història, teoria i crítica del disseny a

nous objectes d'investigació.

Competència

- ✗ CE18. Interpretar i valorar críticament productes finals i projectes de disseny tant propis com aliens.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ CE18.1 Valorar críticament els cànons i criteris d'avaluació establerts en la cultura del disseny.
- ✗ CE18.2 Redactar un assaig acadèmic de crítica del disseny.
- ✗ CE18.3 Plantejar una estratègia de divulgació i difusió de la cultura del disseny.

Competència

- ✗ CE19. Demostrar conèixer els mètodes d'investigació rellevants per a la projectació i la teoria, l'anàlisi i la crítica del disseny i de l'art.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ CE19.2 Descriure les diferents tendències en la didàctica del projecte.
- ✗ CE19.3 Plantejar un projecte de recerca en disseny.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALES

- ✗ CT1. Capacitat de comunicació oral i escrita en la llengua nativa i en altres llengües com ara l'anglès que permeti treballar en un context internacional.
- ✗ CT2. Elaborar informes professionals i treballs acadèmics.
- ✗ CT3. Demostrar conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.
- ✗ CT4. Demostrar interès per l'estudi de llengües estrangeres tant per facilitar la comunicació com per accedir a contextos culturals diferents.
- ✗ CT6. Capacitat per treballar en equip i aptituds per al diàleg amb els diferents agents i disciplines que poden intervenir en el desenvolupament d'un projecte de disseny.
- ✗ CT15. Valorar i preservar el patrimoni cultural, artístic i paisatgístic.
- ✗ CT17. Demostrar que coneix els fenòmens innovadors i els nous llenguatges i propostes culturals.
- ✗ CT19. Demostrar una disposició afectiva positiva envers els valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

[Inici](#)

[EINA](#)

[Grau de Disseny](#)

[Especialitats](#)

[Pla d'estudis](#)

[Assignatures](#)